

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrød Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen mandag, tirsdag og fredag 9.30—3. Torsdag 9.30—7. Lørdag 9.30—1. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Rundskrivelse fra Hans Hellighet Pius XII. — Døden. — Bokanmeldelser. — Herhjemme. — - og derute. — Ukeprogram for Vatikanets sender.

Rundskrivelse

fra Hans Hellighet

Pius XII.

til de ærværdige brødre

patriarkene, primatene, erkebiskopene, biskopene
og andre overhyrder

som lever i fred og forsoning med den apostoliske Stol.

Pave Pius XII:

Ærverdige brødre,

hilsen og apostolisk velsignelse!

Nettop i det år, hvor vår uforglemmelige forgjenger forordnet menneskehetens innvielse til Jesu høihellige hjerte — ved århundredets utgang for 40 år siden — har Guds uutgrunnelige beslutning overdradd oss det høieste hyrdeembeds store verdighet og tunge sorger, uten at vi har gjort oss noe fortjent til det. Med hvilken glede, berikelse og inderlig tilslutning mottok vi ikke rundskrivelsen Annum Sacrum som et budskap fra himlen, samtidig med at vi bad vårt første: Introibo ad altare Dei som nyvigslet prest! Med hvilken glødende begeistring lyttet vi ikke til de tanker og råd, som strømmet ut fra denne i ånd og sannhet inspirerte hand-

ling av en pave, hvis store skarpsindighet hadde tillatt ham å orientere sig i tidens åpne og skjulte nød og trang! Hvor føler vi oss ikke dypt takknemmelige mot Gud som har gjort det slik at vårt første pontifikatsår faller sammen med en så dyrebar og betydningsfull erindring fra vårt første prestear — og vi vil derfor benytte anledningen til å hyld «Kongenes Konge og Herskernes Herre» i den påkallelse som innleder vårt pontifikat — helt i vår uforglemmelige forgjengers ånd og i trofast etterfølgelse av hans anvisning. Denne hyldest skal være grunnlag og mål for alt hvad vi håper og vil, for hele vår lære og hele vårt virke. Og hvad vi skal tåle og lide skal alt vigsles Kristi rikes utbredelse.

Et opkomme til utsigelige goder.

For når vi stiller de siste firti års ytre begivenheter og indre utvikling under evighetens lys og måler såvel

det mest uttrykksfulle og inntrengende bevis på kristendommens berettigelse. Fra vranglærenes og de anti-kristelige bevegelsers kjempestore tre er det nu kommet så bitre frukter, at de i og for sig innebærer en fordømmelse hvis virkning langt overstiger alle teoretiske bevisførelser. Men slike øeblikker av smertelige skuffelser kan ofte være nådens stunder, en Herrens forbigang, hvor porter som ellers vilde ha forblitt lukket åpner sig på Frelserens ord: «Se, jeg står for døren og banker på» (Åpen. 3, 20). Bare Gud alene vet med hvilken medlidende kjærlighet og med hvilken hellig fryd vårt hjerte vender sig mot dem, der som følge av sine sørgelige erfaringer nærer et nytt, sterkt og helsebringende ønske om sannhet, rettferdighet og fred i Kristus. Men også for dem for hvem den himmelske erkjennelses time ennå ikke er oprundet føler vårt hjerte ikke annet enn kjærlighet, og våre lepper former sig i bønn til «lysets far», at han for alle likegyldige eller mot Kristus fiendtlige vil la skinne en stråle av det lys, som en dag forandret Saulus til Paulus — det lys som nettop i Kirkens vanskeligste tider alltid har vist sin hemmelighetsfulle kraft.

De nuværende tiders villfarelse.

Vil vil utsette til roligere tider å ta stilling til nutidens villfarelser og vil derfor bare innskrenke oss til en del prinsipielle bemerkninger.

Nutiden, ærverdige brødre, har ved å føie nye villfarelser til de allerede bestående drevet disse ut i ytterligheter, som ene kan føre undergang og fortapelse med sig. Det er sikkert at i første rekke er den dypeste rot til alle de onder som vi beklager i det moderne samfund, at man har fornektet en allmengyldig morallov såvel i det private liv som i samfundslivet og i de internasjonale forhold, og i sin vantro glemte selve naturloven, hvis grunnvoll er Gud, den allmektige skaper og alles far, den høieste og absolutte lovgiver, den allvitende og rettferdige dommer over menneskenes handlinger. Bli Gud fornektet rystes hele moralens grunnlag og kveles eller i det minste svekkes den naturens stemme, som belærer til og med uvitende og uciviliserte stammer om det som er godt og ondt, lovlig og ulovlig og lar dem føle sitt ansvar overfor en høieste dommer. Nuvel, denne fornektelse av selve moralens grunnlag tok sin begynnelse i Europa da mange skilte sig ut fra den Kristi lære, som Petri stol bevarer — den lære som engang førte Europa åndelig sammen så det, opdradd og civilisert av korset hadde oppnådd en slik kulturell fremgang, at det kunde bli opdrager av andre folk og andre kontinenter. Men adskilt fra Kirkens ufeilbare læreenhet kom ikke så få av disse våre fraskilte brødre så vidt at de omkalfatret selve det centrale dogme i kristendommen: Frelserens guddom, hvorved de fremskyndet den åndelige oppløsning.

Hedenskapets tegn.

Det hellige evangelium beretter at da Jesus blev korsfestet «blev det mørkt over hele jorden». Et forferdende symbol på det som åndelig skjedde den gang og stadig skjer alle vegner, hvor blind og egenkjærlig vantro stenger Kristus ut fra det moderne liv, særlig fra det offentlige liv, og samtidig med at den rokker ved troen på ham også rokker ved troen på Gud. Den moralske verdi-

måler man før i tiden dømte private og offentlige handlinger etter er nu gått ut av bruk, og den så lovpriste verdsliggjøring av samfundet har fjernet mennesket, familier og samfundet fra Guds sideens og Kirkens velgjørende og fornyende innflytelse, så det nu selv i de landene, hvor en århundrelang kristen kultur har virket, har vist sig stadig klarere og tydeligere og mer og mer urovekkende tegn på et råttent og fordervelig hedenskap: «da de hadde korsfestet Kristus blev det mørkt». Kan hende var mange da de kom bort fra Kristus ikke helt klar over at de blev villedet av et falsk lys fra lokkende fraser, som fremstilte adskillelsen som en befrielse fra et slaveri de var blitt holdt i — og heller ikke forutså de da de sørgelige følger av å ombytte sannheten som frigjør med løgnen som kuer. De overveide ikke at de ved å gi avkall på Guds faderlige og vise bud og Kristi kjærlighets ophøide og forsonende lære overgav sig til en stakkars og ustadig menneskeklokskaps veiledning. De talte om fremgang mens de i virkeligheten gikk tilbake — om oppnådd uavhengighet mens de i virkeligheten kom i slaveri — de så ikke det forføgelige i ethvert menneskelig forsøk på å erstatte Kristi lov med noe som bare ligner den: «De forfalt til tomhet i sine tanker» (Rom. 1, 21). Således blev troen på Gud svekket, lyset i sjelen fra de moralske prinsipper blev formørket og det eneste og uforgjengelige grunnlag for all sikkerhet og ro, all indre og ytre, privat og offentlig orden undergravid — den som ene skaper og trygger statenes velferd.

Da Europa var broderlig forenet i de samme kristelige ideer var det uten tvil heller ingen mangel på motsetningsforhold, revolusjoner og ødeleggende kriger, men man merket intet til den nuværende nedslående rådvillhet, som utelukker alt håp om noe forlik — for før i tiden levde ennå bevisstheten om hvad som var rettferdig og urettferdig, lovlig og ulovlig og denne bevissthet gjorde det lettere å kome til forståelse igjen fordi den holdt lidenskapene i tømme og lot veien åpen for at ærefullt forlik. I våre dager er det ikke så meget lidenskapene som er årsaken til stridighetene, men dype åndelige kriser, som har vendt op og ned på såvel den private som offentlige morals seende prinsipper.

Den første villfarelse: Man glemmer kjærlighetens lov

Blandt de mange villfarelser som tar sitt utspring fra den religiøse og moralske agnostisismes forgiftede brønn vil vi, ærverdige brødre, kun henlede deres oppmerksomhet på følgende to, som begge gjør et fredelig samliv mellom folkene umulig eller i det minste usikkert og faretruende.

Den første av disse ødeleggende men meget utbredte villfarelser ligger i det at man glemmer loven om den menneskelige samhöring og den nestekjærlighet, som til grunnlag har menneskeslektens felles avstamning og felles naturlige forstand uten hensyn til hvilket folkeslag den enkelte tilhører, samt det frelsende offer Jesus Kristus på korset bragte sin himmelske far for hele den syndefulle menneskehet.

Skriftens første side forteller oss med gripende enkelthet om hvorledes Gud skapte mennesket i sitt bilde og sin likhet som krone på sitt skaperverk (Gen. 1, 26—27). Og den samme hellige skrift lærer oss at han beriket det med ovenaturlige gaver og privilegier og bestemte det til en varig og usvikelig lykke. Den opplyser oss enn videre

om alle andre menneskers avstamning fra det første par, og lar oss i sin uovertrufne plastiske beskrivelse følge med i menneskenes opdeling i mangfoldige grupper og deres adspredelse over hele jorden. Men Gud holdt ikke op med å betrakte dem som sine barn selv da de vendte sig bort fra sin skaper, fordi han engang efter sin barmhjertige plan vilde tillate dem atter å bli hans venner.

Hedningenes apostel forkynner denne sannhet som forener alle menneskene i et broderlig samfund, når han bebuder den greske verden at Gud «av én har dannet hele menneskeslekten og fastsatt visse tider for den og landemerker for dens bosted så de skal søke Gud» (Ap. gj. 17, 26).

Menneskeslektens enhet.

Det er et herlig syn som viser oss hele menneskeslekten forenet i en felles avstamning i Gud. «En Gud og alles far som er over alle, ved alt og i oss alle.» (Ef. 4, 6) — med samme natur, som hos oss alle består av et stofflig legeme og en udødelig sjel — med samme mål og oppgaver i verden, med samme bosted: jorden, hvis goder alle mennesker av naturen er berettiget til å nyte for å kunne oprettholde og utvikle livet — med samme overnaturlige mål, som alle er forpliktet til å streve efter: Gud selv — og med samme midler til å nå dette høie mål. Den samme apostel viser oss menneskeheten forenet i dens forhold til Guds sønn, den usynlige Guds billed i hvilket alle er skapt (Kol. 1, 16) — forenet i Kristi universelle forløsergjerning, hvor Kristus med sin bitre lidelse gjenoprettet det brutte vennskap med Gud idet han gjorde sig til mellommann mellom Gud og menneskene: «For det er en Gud og en mellommann mellom Gud og menneskene: mennesket Jesus Kristus.» (1.Tim. 2, 5.)

Men denne guddommelige Frelser og frelseformidler vilde i ennu høiere grad forsterke vennskapet mellom Gud og menneskene, og like før han skulde fullføre det store offer uttalte han derfor i natverdssalens hellige stillhet de ord, som med en hellig gjenklang skulde lyde gjennom århundrer og fremkalle kjærlighetens heltegjerninger i en verden uten kjærlighet og sønderfletting av hat: «Dette er mitt blod. Elsker hverandre som jeg har elsket dere!» (Joh. 15, 18.) Disse overnaturlige sannheter legger dype grunnlag og knytter sterke enhetsbånd — en enhet som forsterkes ennu mer av troen på Gud og den guddommelige Forløser, fra hvem all frelse kommer: «Til opbygningen av Kristi legeme, til vi alle når til enhet i troen og til erkjennelse av Guds sønn, til fullvoksen manndom, til alders mål for full modenhet i Kristus.» (Efes. 4, 12—13.) I lyset av denne menneskehetens faktiske og berettigede enhet erkjenner vi at individene ikke er skilt fra hverandre som sandkorn, men at de er forenet på organisk, harmonisk og gjensidig basis, mens bindeleddene forandrer sig med tiden efter de forskjellige naturlige mål og arbeidsmidler. Men det at folkene utvikler sig efter sine forskjellige leve og kulturforhold og derved skiller sig ut fra hverandre må ikke føre til at menneskeslekten blir adspiltet — det skal tvert imot berike og forskjønne den ved sin tilførsel av forskjellige gaver og ved den gjensidige utveksling av de forskjellige goder. Dette er dog bare mulig og dermed fruktbringende, når en gjensidig og

inderlig kjærlighet forener alle den felles fars sønner og alle forløste ved det samme guddommelige blod.

Kristi Kirke, som så trofast bevarer vissheten om Guds ledelse, tenker ikke og kan heller ikke tenke sig å røre ved eller misbillige de spesielle egenskaper som ethvert folk i ærbødighet og med forståelig egensinn fastholder og betrakter som sin største skatt. Kirkens mål er en overnaturlig enhet med utspring i følt og praktisert kjærlighet, men ikke en rent utvendig, overfladisk og derfor kraftløs ensformighet.

Kirken hilser med glede og moderlig velvilje enhver institusjon som forsøker å bringe de særpregede krefter og hensikter, som har sin rot i enhver nasjons egenart, inn i en fullstendig og harmonisk utvikling. Betingelsen er bare den ene at disse krefter og mål ikke står i et motsetningsforhold til de forpliktelser som er lagt på menneskene som følge av deres felles avstamning og felles oppgave. Kirkens altomfattende apostolat ledes efter dette prinsipp, hvilket tydelig fremgår av dens virksomhet i misjonene. Til alle tider har troens budbringere fullført et stort og offervilligt virke ved sine undersøkelser og ofte banebrytende efterforskninger, båret av ideen om å lette forståelsen av og aktelsen for kulturens forskjellige uttrykksformer og stille disses åndelige verdier i det rette lys som hjelpemidler for en levende og livsnær forkynnelse av Kristi frelsesbudskap. All skikk og bruk og alle vaner, som ikke er uadskillig forbundet med religiøse villfarelser, blir alltid underkastet en villig og forståelsesfull undersøkelse og så vidt mulig oprettholdt og fremmet. Vår nærmeste forgjenger, hvis minne er oss kjær og helligt, har anlagt nettopp denne synsmåte på et meget vanskelig tilfelle og traff der de rette bestemmelser som alltid vil stå som et monument over hans vise blikk og glødende apostoliske nidkjærhet.

Det er unødvendig, ærverdige brødre, å erklære at vi vil slå inn på samme vei. Uten undtagelse skal alle som slutter sig til Kirken vite, at uansett avstamning og sprog har alle Guds barn like rettigheter i Herrens hus, hvor Kristi lov og Kristi fred hersker. I sammenheng med dette prinsipp gjør Kirken alt for å utdanne et høitstående innfødt presteskap og i overensstemmelse med dette ønske å utvide rekken av de innfødte biskoper. For å understreke dette har vi valgt denne Kristi Kongefest til å ophøie ved apostlenes grav tolv representanter for forskjellige folkestammer til den biskoppelige værdighet. Må denne hoitidelige hadling — foretatt midt i en tid så full av motsetningsforhold og strid innenfor den menneskelige familie — forkynne høilydt for alle mennesker i hele verden at Kirkens ånd, lære og gjerning ikke avviker fra apostlenes ord: «Klæd dere i det nye menneske, som fornyes i erkjennelsen efter hans billed som har skapt det. Her er ikke hedning og jøde, omskjæring og forbud, barbar og skyter, trel og fri mann, men Kristus er alt i alle» (Kol. 3, 10—11).

Kristelig kjærlighet og fedrelandskjærligheten.

Man behøver ikke å nære frykt for at bevisstheten om det broderlige bånd som bare den kristne lære kan skape, skal komme i konflikt med samfølelsen med fedrelandets tradisjoner og storhet, eller være engstelig for at den skal hindre noen i å fremme sitt fedrelands vel og be-

rettigede krav. Den kristne lære erklærer nemlig at det i utøvingen av nestekjærligheten består en av Gud innsatt orden, og at vi i overensstemmelse med denne orden skal elske dem som står oss nærmest med større kjærlighet enn andre som ikke er så nær forbundet med oss. Vår guddommelige Mester viser jo også ved sitt eksempel at han i særlig grad var sitt land og sin fødeegn hengiven, idet han gråt over den ødeleggelse som truet den hellige stad. Men en sann og trofast kjærlighet til eget fedreland må ikke utelukke den verdensomfattende kristelige kjærlighet og må også kunde se andre og andres vel i kjærlighetens fredselkende lys. Underbar er denne fredens og kjærlighetens lære og den har i høi grad bidradd til menneskehetens borgerlige og religiøse fremgang. For budbringerne av denne lære var besjelet av den hellige kjærlighet, som ikke alene gjorde landene fruktbare og bekjempet sykdommer men også bragte det indre liv til en høiere utfoldelse og gjorde det fruktbare i dets forhold til Gud. De førte det opad til helgeners høider hvor alt, stort eller lite sees i Guds lys. Det blev reist minnesmerker og helligdomme som vidnet om den levende høide, kirkelig tenkning kan nå, men fremfor alt blev menneskene omskapt — de dannede som de mer ukultiverte, de sterke som de svake — til Guds levende templer og til levende grener på vinstokken. Oldtidens kunst og vitenskap og de kristelige kulturskatter blev overgitt de kommende slekter og menneskeheten blev delaktig i den uvurderlige evige visdom som ved et overnaturlig samfølelsens bånd forener menneskene som brødre.

Den annen villfarelse: Statens uinnskrenkede makt.

Ærverdige brødre, det at man ikke lever efter den altomfattende kjærlighets lov som alene kan sikre freden, fordrive hatet og bringe den ondartede kampånd til besinnelse, må bli en kilde til forstyrrelser i folkenes fredelige samvær. Men ikke mindre skjebnesvanger for nasjonenes vel og en rolig utvikling av det store menneskesamfund, som i sitt skjød gjemmer alle folkeslag, er den villfarelse at statsmakten skal være ubunden og uavhengig selv av det høieste vesen.

For samfundet såvel som for den enkelte er Gud jo den første årsak og det endelige mål. Og når nu staten ikke skal anerkjenne noe bånd lenger og ikke være innordnet en høiere lov, som stammer fra Gud men tilkjennes ubegrenset handlefrihet og dermed ha rett til uhindret vilkårlighet, vil i og med dette den fornekte Guds herredømme og undra sig forpliktelse overfor hans visdoms makt. I sin utøide logikk forherliger staten sig selv istedetfor å gi skaperen den ære som ene tilkommer ham, idet den forsøker å sette sig i den allmektiges sted. Staten og massene blir ophøid til selv å være målet for all rett og moral, men derved forkastes enhver henvisning til de naturlige rettigheters og den menneskelige samvittighets prinsipper.

Vi vil selvfølgelig ikke benekte at disse falske prinsipper heldigvis ikke alltid praktiseres bokstavelig — særlig ikke der hvor århundrers kristelige arv fremdeles — om enn kan hende ubevisst — er rotfestet i hjertene. Man må heller ikke glemme at alle rettesnorer for det sociale liv er utilstrekkelige og må slå feil, hvis de utelukkende hviler på et løst, menneskelig fundament og bare

er inspirert av jordiske beveggrunner og ene setter sin lit til rent utvendige tvangsmidler. Der hvor man benekter at den menneskelige rett er avhengig av den guddommelige rett — der hvor man kun lar sig lede av en jordisk autoritet og hevder en konstruert rett støttet til nyttemoralens synspunkter — der kommer det også til å skorte på moralsk kraft når det gjelder de tyngste krav. Og dette er ikke uten grunn, ti en rett som hviler på det rent menneskelige eier ikke i sig selv den forpliktende makt, som binder moralsk og som må til hvor det blir tale om å kreve ofre.

Riktignok kan en makt som hviler på svake og vaklende prinsipper undertiden under særlige omstendigheter opnå ytre heldige resultater som vekker beundring hos mindre skarpsindige iakttagere. Men det vil alltid komme et øieblikk da den uomgæelige lovmessighet seirer — den lovmessighet som bygger på et om enn latent så dog alltid virkende misforhold mellem den rent materielle ytre suksess og den indre svakhet i selve fundamentet og dermed i kraften. Og dette misforhold finnes alltid der hvor staten underkjenner og forneker den høieste lovgivers overherredømme, skjønt det er han som har overdradd statens styrere deres makt og optrukket grensene for denne makt. Statens autoritet er Guds vilje, hvad vår store forgjenger pave Leo XIII har klarlagt og bevist i sin rundskrivelse «Imortale Dei». Autoritetens opgave er å organisere samfundslivet i overensstemmelse med de retningslinjer som en prinsipiell og uforanderlig orden krever. Den skal hjelpe den menneskelige personlighet til å opnå legemlig, åndelig og moralsk fullkommenhet efter naturens plan, og endelig skal den støtte og fremme menneskenes arbeid hen imot sin overnaturlige bestemmelse. Det er statens store forrett og ophøide misjon å våke over individets private virke i det nasjonale liv og å innstille denne årvåkenhet på det almene beste. Men denne siste opgave kan ikke være gjenstand for en vilkårlig fastsettelse og kan heller ikke først og fremst ta sikte på samfundets materielle interesser, men må formes i samklang med menneskets harmoniske utvikling og evige bestemmelse og bringes i overensstemmelse med de midler skaperen har anvist til dette.

Hvis noen betrakter staten som et endelig mål i sig selv og innstiller alt efter dette vil det uvegerlig til slutt bli til skade for folkenes sanne og varige velferd. Dette vil iallfall skje om man tilkjenner staten en slik overhøihet — enten det nu er på grunnlag av nasjonen eller folket eller en bestemt social klasse — eller om staten selv setter sig ut over alle forpliktelser og krever rett til å være helt og fullt uinnskrenket hersker. Det private initiativ eier nemlig en indre følsomhet og sans for et visst måtehold, som i sig selv innebærer en beskyttelse overfor alle egoistiske mål. Hvis nu staten vil gripe inn i dette private initiativ og med vold og makt rykker det op fra moderjorden, vil den lamme den individuelle ansvarsfølelse og dens innsats vil ta en skade som også vil ramme det almene beste.

Men også samfundets urcelle: hjemmet vil ta skade, idet dets velferd og vekst vil stå i fare for kun å bli betraktet ut fra et folkeproduserende synspunkt. Her ved vilde man glemme at efter naturens orden går mennesket og familien foran staten, og at skaperen har skjenket dem begge krefter og rettigheter til å løse sin

Døden.

Når døden gjennom verden går,
han lar sitt lune råde.
Den ene han til jorden slår,
den annen gir han nåde.

Den unge som har kraft og mot
og ingen fare aner,
han tramper ned med grusom fot
og hån mot fremtidsplaner.

Men i den samme husstand går
til byrde for dem alle,
et vrak som ventes år for år
som moden frukt å falle.

Ham vandrer døden taus forbi.
Han letter kun på hatten,
og nynner spotsk sin melodi
om musen og om katten.

Slik taler verdens barn om den
som høstens gjerning øver,
og er Guds forsyns bud og venn,
men ingen grusom røver.

Hvad vet vi om den nådetid
Gud skjenker hver her nede,
og om den Åndens stemme blid
som varsler: »Hold dig rede«?

Der synger ingen fugl som ei
Guds forsyn ser og kjenner,
og aldri døden går en vei
hvor Gud den ikke sender.

Og står vi ved en elsket grav
og føler hjertet bløde,
da tørrer troen tåren av
ved bønner for de døde.

K. Kjelstrup:

oppgave som svarer til naturens mest utvilsomme krav. Den nye slekts oppdragelse vil da ikke lenger være innstillet på en harmonisk utvikling av legemet jevnside med de åndelige og moralske evners utvikling, men på en ensidig utvikling av de statsborgerlige dyder som betraktes som nødvendige for virkeliggjørelsen av de politiske formål; mens dyder som ærefrykt og offervilje — de som skjenker samfundslivet et høitidspreg — vil bli undervurdert og stemplet som svekkende for en statsborgers stolthetsfølelse.

*

Vi vil i neste numer bringe slutten av denne vektige rundskrivelse «Summi Pontificatus», som etterpå skal komme i særtrykk.

Bokanmeldelser.

Fra Napoleonstiden. En ung svensk dronnings Livs-erindringer, nedskrevet av en hoffdame. Oversatt av Augusta Bachke. (Cammarmeyers Boghandel.)

Memoirelitteratur er alltid interessant lesning, og disse erindringer er dessuten inspirert av en opriktig kjærlighet til hovedpersonen, den ulykkelige fordrevne dronning Fredrikke av Sverige, født prinsesse av Baden og gift med den avsatte Gustav IV Adolf. Det er hennes datter, Cäcilie, storhertuginne av Oldenburg, som har ønsket at det i bøkens verden skulde reises et minnesmerke over

hennes ulykkelige mor, et av de mange ofre for en stormfull og omskiftelsesrik tid — og ønsket er oppfylt og godt oppfylt.

«Jeg har oplevd og lidt alt hvad en krone og et privatliv kan berede en stakars kvinne —» med disse ord slutter boken og man må gi dronning Fredrike rett. Det er ikke mange faser av sorger og smerte som hun er blitt forskånet for — men gjennom alle prøvelser bevarer hun en hjertens godhet og sinnets finhet som gjør henne så almen-menneskelig at det grenser til det sublime. Det kommer særlig frem i de av hennes brev som er tatt med. Tidsrummet strekker sig fra 1813—26 og persongalleriet omfatter tidens mest fremtredende personligheter.

Boken er korrekt og omhyggelig oversatt av frk. Augusta Bachke.

E. D.-V.

Hechjemme —

DEN STORE FORENINGSBASAR

synger nu på sitt siste vers — søndag 12. nov. er den aller siste frist for at man kan få være med å yde sitt bidrag til vår felles store sak og samtidig ha en morsom og hyggelig basarkveld — for denne gang. Det kan vel

neppe tenkes at det er noen som ikke har vært der borte og derfor ikke vet hvor sjelden mange vakre og nyttige ting en 10 øre kan sette oss i besiddelse av — men skulde det allikevel være tilfelle så er det altså en chance ennu til mandag aften å bli den lykkelige eier av en eller flere av disse ting. Men over alle hensyn til hvad vi selv kan ha glede av ruver HENSIKTEN MED BASAREN — og vi kan vel fort bli enig i at for DEN har vi ennu noen hele, halve eller tiendels kroner til overs!

Oslo. St. Halvardslagetets familieaften søndag den 29. okt. var i alle deler vellykket. Frk. Bjerkenes holdt et meget interessant foredrag om utgravningene av Pompei. Derefter var det som vanlig selskapeleg samvær med oplesning av frk. Nelly Pedersen.

G. O.

— og decute

Banegårds-kirke. I Rom har man begynt byggearbeidene på den nye Centralbanegård. Den skal være ferdig i 1942 og blir et tipp-topp moderne anlegg. Det vil bli innredet et kapell i den slik at de reisende med morgentogene vil kunne overvære en messe uten å behøve og forlate stasjonen. Kapellet blir vigslet til St. Katarina av Siena som sammen med St. Frans av Assisi er Italias vernehelgen. Kapellet skal betjenes av salesianerne og vil bli forbundet med deres kirke og kollegium på Via Marsala ved en underjordisk gang.

Katolske sjelesørgere i den engelske hær. Fra alle de engelske katolske bispedømmer er det utsendt prester til den engelske hær. En del av dem, bl. a. 12 jesuitt-patres, befinner sig ved hæravdelingen i Frankrike. Likeledes er det i kardinalerkebiskopens palæ i London opprettet en central for geistlig hjelp for et eventuelt luftangreps ofre, således at en katolsk prest straks kan kalles til stedet hvor hans bistand ønskes. Så snart et luftangrep varsles samles Londons katolske prester på forskjellige steder og dirigeres derfra gjennom centralen hos erkebiskopen.

Kardinal Hinsley, erkebiskopen av Westminster har utsendt følgende erklæring: «Innenfor katolsk livsområde er den katolske presse en vital makt. I disse forvirringens tider med sine mange vanskeligheter må vi i langt større grad enn hittil støtte våre katolske skribenter og journalister, som forsvarer og hevder de prinsipper som fører til fred og rettferdighet. Vi er overbevist om at de troende i den katolske presse finner et sikkert tilfluktssted for den stigende propagandaoversvømmelse.»

Frans av Assisis kirke i Assisi skal nu gjennomgå en restaurasjon, da dens interiør har lidt meget av støv, fuktighet og forfall — det siste er navnlig gått ut over Giottos herlige og berømte fresker. Nu skal murene forsterkes og rummet støvsuges, men selve billedene vil ikke bli berørt med et penselstrøk. Da støvet hovedsagelig kommer fra gulvet, som nu er belagt med terrakottapliser, vil disse bli erstattet av stenfliser fra Subiasco-berget som kirken er bygd på. St. Franciskus-basilikaen

er ifølge Lateranoverenskomsten nu pavelig eiendom og restaureringsarbeidet er derfor overdradd en pavelig mkomisjon.

Jødernes kostbare bibliotek i Berlin, som tilhører den israellittiske menighet og rummer en skatt av verdensberømte inkunabler og håndskrifter — i alt er det på 80 000 bind — skal nu etter Alfred Rosenbergs ordre overflyttes til det av ham opprettede og ledede «Institut for raseforskning» i Berlin. Det vil ikke bli utbetalt noen skadeserstatning tross det at det innebærer en meget stor verdi også rent materielt sett.

Forhenværende forbundskansler Schuschnigg lever fremdeles, efter meddelelse fra noen av hans venner til «Catholic Herald», fremdeles internert i et lite værelse i 5. etasje av Hotel Metropol i Wien. Værelset har intet vindu til gaten men får kun lys fra taket. To Gestapomenn holder stadig vakt over ham. Om morgenen får han kaffe og brød og til middag enkle grønnsaker. Det har lenge vært ham umulig å overvære noen gudstjeneste og hans hustru, grevinne Czernin Fugger, får kun lov til å besøke ham fem minutter hver uke og må aldri ha annet med til ham enn noen bøker, som først censureres av Gestapo. Det er stadig en stor lidelse for kansleren at hans 12-årige sønn er nektet enhver forbindelse med ham, så de ikke har sett hverandre siden faren kom i fengsel. Det er dog Schuschnigg en trøst at hans annen frue omfatter sønnen med stor kjærlighet og moderlig omsorg. Hver fredag går de sammen til guttens mors grav og ber ved den, likesom de regelmessig overværer den hl. messe hvorunder den unge Schuschnigg gjør tjeneste som ministrant.

Ukeprogram for Vatikanets sender

	kl.	bølgelengde	sprog
Søndag:	11	31.06	fransk.
	19	19.84	engelsk.
Mandag:	20	48/47	nederlandsk.
	21.30	»	italiensk.
	21	»	polsk.
Tirsdag:	14.30	25.55	engelsk.
	16.30	19.84	»
	20	48/47	»
	20.30	»	tysk (trosundervisning).
Onsdag:	20	48/47	fransk.
	20.30	48/47 3i.06	engelsk.
	21	48/47	spansk.
Torsdag:	20	48/47	engelsk.
	20.30	»	italiensk.
	21	»	polsk.
Fredag:	20	48/47	engelsk.
	20.30	»	tysk (efterretninger).
Lørdag:	20	48/47	fransk.
	20.30	»	russisk.
	21	»	spansk.

Meddelt av Vatikanets senderstasjon.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.